

TÜRKİYE'DE SANAYİNİN ENERJİ FİYATLARI ALGISINA DAİR

ÖZET:

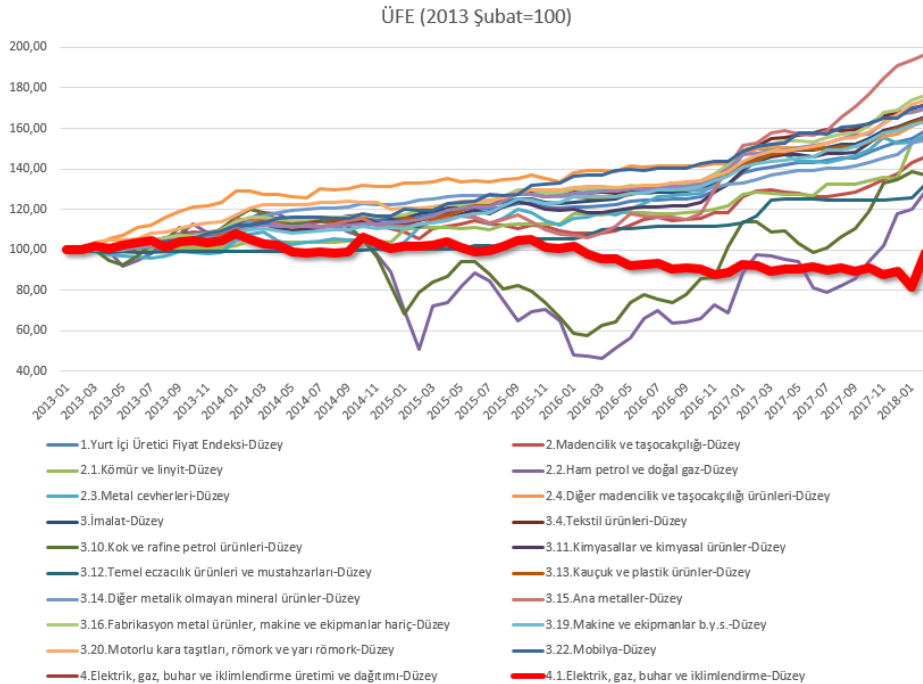
1 Ekim 2016'da doğalgaz fiyatlarına uygulanan %10 indirimin sanayi fiyatlara etkileri incelenirken ilginç bir durumla karşılaşıldı. Girdi maliyetlerindeki bu düşüşün etkileri konusu konuşulurken enerji yoğun ürünler kullanan bir diğer sanayicinin indirimden etkilenmediği anlaşıldı. Olayın detaylarına bakıldığında, birçok ihracat sektörünün ürünlerini iç pazarda da Euro cinsinden sattığına dair bir kanaat oluştu. Oysa, sanayicinin en büyük derdi yüksek olan enerji fiyatlarıydı. Bu Q raporunda enerji fiyatlarının sanayicinin sattığı ürün fiyatındaki değişime göre nasıl hareket ettiğini inceleyeceğiz.

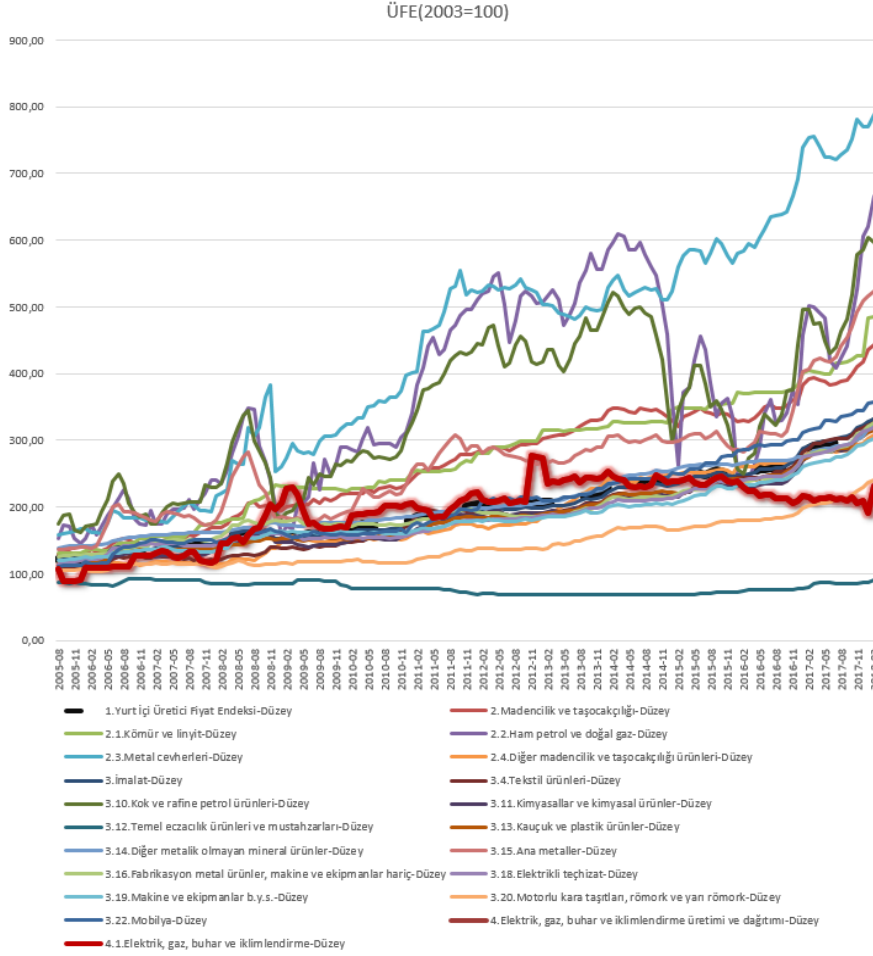
YÖNTEM:

TÜİK verileri Merkez Bankası EVDS sistemi üzerinden alınarak 2005 Ağustos, 2013 Ocak ve 2013 Şubat 100'e normalize edildi. Tüm enerji yoğun sektörler ile 4.1 kodundaki "Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme" verileri kıyaslandı. Ardından, DOSİDER bilgi bankası üzerinden nihai satış fiyatlarına KDV eklenerek tekrar incelendi. 2013 Ocak hesaplandığında çıkan fiyatlar o tarihte gerçekleşen yüksek elektrik fiyatları dolayısıyla ilginç bir sonuç verdi. Bu yüzden, 2013 Şubat için ayrıca hesaplama yapıldı.

ANALİZ:

2003 yılında 100 olan Üretici Fiyatları elektrik ve gaz ağırlıklı üretim fiyatları tüm enerji yoğun sanayi kolları içinde en az artan fiyat olmuştur. (Ref: kalın kırmızı çizgi)

2013 Ocak'ta fiyatlarda özel bir artış görüldüğünden, 2013 Ocak 100 alınırsa elektrik-gaz fiyatlarının çok daha düştüğü görülecektir. 2013 Şubat'ı 100 kabul edersek reel olarak elektrik-gaz düzeyinde Üretici Fiyat Endeksi (ÜFE)'nin 98'lere düştüğü görülecektir. 2013 Ocak'ı 100 alırsak da bu rakam 84'e düşmektedir. Yani, elektrik-gaz fiyatları enflasyon artışına rağmen reel anlamda fiyat düşüşü görmüş, diğer sanayi fiyatları ile karşılaştırıldığında ise açık ara en ucuz toptan sanayi fiyatları görmüştür.

SONUÇ:

Türkiye'de elektrik-gaz fiyatları tüm diğer sanayi fiyatlarındaki hareketin altında kalmıştır. Sanayici sürekli olarak kendi ürününe fiyat güncellemesi yaparken elektrik ve doğalgaz kendi yaptığı güncellemeyi yapmamaktadır. Bu ÜFE rakamlarından da çok net olarak görülmektedir. Enerji yoğun tüm sektörlerde, mesela ham petrol kullananlarda bile, fiyat düşüşlerinin ürün fiyatlarına doğrudan yansıtılmadığı düşünülmektedir.

Özellikle enerji yoğun sektörler özelinde, elektrik-gaz girdilerindeki reel fiyat düşüşü de ürün fiyatlarına yansıtılmamış görünüyor. Euro ile mal satarken Türk Lirası ile fiyatı reel olarak hemen hemen hiç artmayan elektrik-gaz girdilerinden yüksek diye şikayet edilmesinin sebepleri de araştırılmalıdır. Fiyatını güncelleyen enerji yoğun sektör sanayicisi fiyatı reel olarak düşmüş olan "yüksek elektrik-gaz/enerji girdilerinin pahalılığından" neden şikayet ediyor olabilir? Bu soruya cevap vermek için istatistiklere bakılması faydalı olacaktır.

Bu raporda yer alan görüşler Çalışma Grubu üyelerimize ait olup, DEK-TMK'nin resmi görüşü değildir. Rapordan kaynak gösterilmek şartı ile alıntı yapılabilir. Raporun tamamı ya da bir kısmı izinsiz yayımlanamaz.